

Yttrande remiss SOU 2021:75 En god kommunal hushållning

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att översända yttrandet som sitt eget till finansdepartementet.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen beslutade i september 2020 att tillsätta en särskild utredning för att bedöma om nuvarande regelverk för ekonomisk förvaltning utgör en bra grund för en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Utredningen om en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner har nu överlämnat betänkandet *En god kommunal hushållning*. Katrineholms kommun har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående betänkande.

Betänkandet innehåller förslag på förändringar inom sammanfattningsvis fem områden; god kommunal hushållning, ekonomi i balans, konjunkturutjämning, budget med uppföljning samt tillhörande räkenskaper och slutligen tillämpning och regelefterlevnad.

Katrineholms kommun ställer sig överlag positiv till de förslag på förändringar som framförs i betänkandet. Många av förslagen leder ökad tydlighet och styrning. Dock finns det delar i förslagen som är för detaljerade och i vissa fall inskränker i det kommunala självstyret. Här nedan kommer en sammanfattning av Katrineholms kommuns ställningstaganden.

- Katrineholms kommun tycker att förslaget om programmet för god kommunal hushållning är bra och kan stärka och tydliggöra behovet av långsiktighet. För att skapa förutsättningar för detta behöver dock staten skapa bättre planeringsförutsättningar för kommunsektorn.
- Katrineholms kommun anser att nivåerna för god ekonomisk ställning är för högt ställda och att möjlighet att åberopa synnerliga skäl bör behållas men att det tydliggörs i vilka situationer dessa kan tillämpas.
- Katrineholms kommun ser förslaget med införande av möjlighet till att spara överskott i en resultatreserv som positivt.
- Katrineholms kommun tillstyrker förslaget att RUR avskaffas. Vi tycker dock att de föreslagna reglerna för utnyttjande av de redan avsatta medel i RUR under en 10 års period bör lättas upp. Katrineholms kommun tillstyrker utredningens förslag om en garantimodell.
- Katrineholms kommun är positiv till förslaget att budget ska innehålla en samlad bedömning av ekonomin för koncernen.

- Katrineholms kommun ser positivt på de föreslagna förändringarna i upprättandet av delårsrapport. Att ha ett större fokus på avvikelser och åtgärder tidigt på året ger bättre förutsättningar för måluppfyllelse och ekonomi i balans.
- Katrineholms kommun avstyrker förslaget om införande av en statlig myndighet för att ge kommuner vägledning och stöd samt svara för nationell uppföljning.

Ärendets handlingar

- Remiss En god kommunal hushållning, SOU 2021:75
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentligautredningar/2021/09/sou-202175/>

Ärendebeskrivning

I utredningen betonas vikten av goda planeringsförutsättningar och även om utredningen inte har i uppgift att utreda eller komma med förslag på förändringar i den statliga budgetprocessen så kommenteras ändå att nya riktade statsbidrag som beslutas sent under året inte underlättar en effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner. Utredningen framhåller att de synpunkter som framförts från sektorn i denna fråga är välgrundad.

Inom området för God kommunal hushållning lyfts förslag på ett krav på ett långsiktigt program. Programmet ska beslutas av kommunfullmäktige och omfatta minst 10 år med uppdatering minst en gång per mandatperiod. Tanken är att programmet ska ersätta de krav på riktlinjer som finns idag för bland annat RUR och finanspolicy. Programmet ska omfatta kommunens verksamheter samt de kommunala bolagen. Katrineholm ser positivt på det långsiktiga programmet som ett samlat dokument med förutsättningar för ökad tydlighet. Däremot är vissa av de föreslagna kraven på bland annat mål för detaljerade och inte anpassade efter kommunernas olika förutsättningar, vilket kan påverka kommuner med god ekonomi och effektiv ekonomistyrning i en negativ riktning.

Enligt förslaget förtydligas och skärps balanskravet, möjligheten att åberopa synnerliga skäl tas bort och ersätts av en möjlighet till undantag från balanskravet om kommunen uppnår nivå för god ekonomisk ställning. Vi anser att nivåerna för god ekonomisk ställning är för högt ställda och att möjlighet att åberopa synnerliga skäl bör behållas men att det tydliggörs i vilka situationer dessa kan tillämpas.

Förslaget med införande av möjlighet till att spara överskott i en resultatreserv ser vi som positivt. Vi ser det som en förutsättning för att hantera variationer i resultatet och att det främjar en ekonomi i balans över tid.

För att stödja kommuner i djupa konjunktur nedgångar föreslås två förändringar inom området konjunktur utjämnning. Förslaget innebär att en garantimodell införs och att RUR avskaffas. Vi ställer oss bakom förslaget att RUR avskaffas. RUR har inte använts på det sätt som avsågs och införande av resultatreserv blir mer praktiskt användbart för kommuner. Vi tycker dock att de föreslagna regler för utnyttjande av de redan avsatta medel i RUR under en 10 års period bör lättas upp. Katrineholm tillstyrker utredningens förslag om en garantimodell.

Inom området för budget, räkenskaper och uppföljning föreslås att budget ska innehålla en samlad bedömning av ekonomin för koncernen. Vi ställer oss positiva detta. Att ställa upp en bild av koncernen samlade resultat, soliditet och låneskuld ger en mer övergripande bild och kan underlätta en effektiv styrning. Det föreslås vidare att en revidering av budgeten ska beslutas vid uppkommande av nya kostnader som inte ryms inom det budgeterade balanskravet. Vi anser att det istället bör vara upp till varje kommun att besluta om sin hantering av budgetjusteringar i programmet för god kommunal hushållning.

Delårsrapporten föreslås tidigareläggas samt förenklas. Delårsrapporten ska enligt förslaget omfatta minst tre månader och överlämnas till fullmäktige och revisorer senast i juni. Delårsrapporten ska innehålla resultaträkning och krav på förenklad förvaltningsberättelse samt balansräkning tas bort. Kravet på revisorernas utvärdering tas bort och det blir frivilligt att utvärdera rapporten inför behandlingen i fullmäktige. Åtgärdsplaner vid betydande budgetavvikelser ska upprättas och beslutas i fullmäktige. Katrineholm ser positivt på de föreslagna förändringarna i upprättandet av delårsrapport. Att ha ett större fokus på avvikelser och åtgärder tidigt på året ger bättre förutsättningar för måloppfyllelse och ekonomi i balans.

I utredningen föreslås revisionen få ett utökat uppdrag att granska regelefterlevnaden, det vill säga att årligen pröva om den ekonomiska förvaltningen bedrivs i enlighet med tillämpliga bestämmelser. Vi anser att granskning ska genomföras enligt god revisionssed och valet av granskningsområden bör baseras på en riskanalys. Vid risk för brister inom den ekonomiska förvaltningen bör den så klart granskas men att genomföra det varje år betyder en omfattande arbetsinsats och kommer medföra ökade kostnader.

Katrineholm delar utredningens bedömning att det finns behov av vägledning och stöd inom ekonomistyrning och tillämpningen av bestämmelser. Däremot avstyrker vi förslaget om införande av en statlig myndighet för att ge kommuner vägledning och stöd samt svara för nationell uppföljning inom området. Uppdraget bör istället ges till redan existerande organisationer så som SKR, RKR, SCB och RKA.

Regina Jalvemyr
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Finansdepartementet

Akten